

Memo: **Handreiking veehouderij en volksgezondheid 2.0 – Stappenplan 2.0: Beoordeling of advisering vanuit de GGD door het OT geadviseerd wordt.**

Datum: 26 juni 2019
Projectnummer: 2018.0061
Ter attentie van:
Opgesteld door: Bjorn Löring
In afschrift aan: Arjan van Dooren

Inleiding

De handreiking veehouderij en volksgezondheid 2.0 (versie mei 2018) bevat een praktisch stappenplan om te beoordelen of nadere advisering bij ruimtelijke plannen of vergunningsaanvragen vanuit de GGD wenselijk is. De stappen kunnen stuk voor stuk worden doorlopen om na te gaan of er knelpunten worden gevonden. De gemeente Uden heeft het toepassen van het stappenplan vastgesteld d.d. 20 december 2018. Toetsing aan het stappenplan moet plaatsvinden, zodat kan worden bepaald of een advies van de GGD nodig is voor deze ontwikkeling. De uiteindelijke keuze is een afweging die wordt gemaakt door de gemeente.

In dit memo wordt het doorlopen van het stappenplan 2.0 voor de ontwikkeling van een Ruimte-voor-Ruimte woning ter plaatse van Duifhuizerweg ong. beschreven. De verschillende stappen worden stuk voor stuk doorlopen om na te gaan of er knelpunten aanwezig zijn en of advisering vanuit de GGD noodzakelijk is.

Werkwijze beoordeling

Achtergrond stappenplan

Met het doorlopen van het stappenplan kan het advies van het Ondersteuningsteam zijn om een GGD advies op te vragen. Dit advies kan onder andere gebruikt worden om het gesprek met de ondernemer / initiatiefnemer aan te gaan om omgevingsbewust handelen te stimuleren. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het stappenplan is opgesteld vanuit de ontwikkeling van veehouderijbedrijven. Uiteraard kan het stappenplan daardoor ook omgekeerd gebruikt worden om te bekijken of ter plaatse van een gevoelige ontwikkeling sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat ten aanzien van gezondheid in relatie tot veehouderijbedrijven.

Ruimtelijke ordening

De verschillende stappen kunnen gebruikt worden als basis tijdens de ontwikkeling van nieuwe plannen op het gebied van ruimtelijke ordening. In de bijlage van deze memo is het stroomschema van het stappenplan weergegeven.

Reland

Burgemeester Verdijkplein 1
5835 AR | Beugen
Postbus 186 | 5830 AD | Boxmeer

T 085 043 1949
M info@reland.nl
W www.reland.nl

Reland BV

KvK 70995702
IBAN NL07 RABO 0329319876
BTW 858539470 B01

Reland Adviseurs BV

KvK 63631997
IBAN NL43 RABO 0304875422
BTW 855324338 B01

Noodzaak doorlopen stappenplan

Om de risico's voor de volksgezondheid zoveel mogelijk te beperken dient er een zorgvuldige afweging plaats te vinden bij:

- de besluitvorming in het kader van een ruimtelijke procedure om af te wijken van een bestaand bestemmingsplan (bijvoorbeeld via een Wabo-afwijkingsvergunning, een projectbesluit of een bestemmingsplanherziening);
- een aanvraag om een Wabo-vergunning onderdeel milieu;
- een Omgevingsvergunning Beperkte Milieutoets (OBM), met name een OBM-mer.

In dit geval is sprake van een ruimtelijke procedure, waardoor het doorlopen van het stappenplan verplicht is.

Te beoordelen aspecten

De volgende aspecten worden in het hierna volgende stroomschema (zie 'Stappenplan 2.0') meegenomen in de afweging of voor een specifieke situatie er een dusdanig verhoogd risico voor de volksgezondheid bestaat dat advisering vanuit de GGD wenselijk is:

1. voor varkens en pluimveebedrijven: endotoxine richtafstand (= afstand waarbinnen naar alle waarschijnlijkheid de gezondheidkundige advieswaarde voor endotoxine wordt overschreden);
2. Toename in emissies van geur en/of fijnstof en/of ammoniak;
3. de wijze waarop met geurbelasting wordt omgegaan voor een aanvaardbaar woon-/leefklimaat;
4. bij meerdere bedrijfsmatig gehouden diersoorten, de aanwezige diersoort(en) binnen een veehouderij;
5. geitenhouderij binnen een straal van 2 kilometer van een gevoelige bestemming; of pluimveebedrijven binnen een straal van 1 kilometer van een gevoelige bestemming; of overige veehouderijen binnen een straal van 250 meter liggen woon- of verblijfsruimten van derden
6. de aanwezigheid van mestbe- en verwerking;
7. ongerustheid bij omwonenden.

Deze aspecten zijn behandeld in het stappenplan wat hierna beschreven is.

Doorlopen stappenplan 2.0 - Ontwikkeling Ruimte-voor-Ruimtewoning Duifhuizerweg ong. te Uden.

In deze paragraaf wordt het stappenplan stap voor stap doorlopen voor de ontwikkeling van een Ruimte-voor-Ruimtewoning aan de Duifhuizerweg ong. te Uden. De ontwikkeling betreft de realisatie van een gevoelig object. Het doorlopen van het stappenplan zal dan ook vooral inzicht geven in de mogelijke aanwezigheid van knelpunten op het gebied van gezondheid (in relatie tot veehouderijbedrijven).

1. Endotoxine

Door de Gezondheidsraad is een advieswaarde van 30 EU/m³ voorgesteld, welke door de GGD en het Ondersteuningsteam is overgenomen. Uit het onderzoek van Ogink et al. (2016) blijkt dat tot 500 meter rondom individuele pluimveebedrijven een overschrijding mogelijk is van deze advieswaarde. Dit betekent dat wanneer omwonenden in een straal van 500 meter van een pluimveehouderij wonen, zij door de huidige geur- en fijnstofnormen onvoldoende beschermd kunnen worden tegen een verhoogd risico door endotoxinen.

Bij individuele varkenshouderijen is deze overschrijding tot op een afstand van ca. 200 meter mogelijk. De geur- en fijnstofnormen zijn doorgaans voldoende om een overschrijding van de endotoxine advieswaarde te voorkomen. Het is echter wel voor te stellen dat in vee-dichte gebieden door cumulatie een hoge blootstelling aan fijnstof c.q. endotoxinen mogelijk is, zodat ook voor individuele varkenshouderijen de afstandsnorm wordt toegepast.

De fijnstof emissie van andere veehouderijsectoren is voor zover bekend relatief laag. Daarom verwacht het Ondersteuningsteam dat de bijdrage van dit type veehouderijbedrijven aan een overschrijding van de endotoxinenorm beperkt zal zijn en kan direct door worden gegaan naar stap 2.

In onderstaande tabel zijn de afstanden tot de verschillende veehouderijen in de omgeving opgenomen.

Tabel 1: afstanden plangebied tot veehouderijbedrijven

Adres en ligging t.o.v. plangebied	Soort veehouderij	Indicatief aan te houden afstand	Afstand tot ontwikkeling
1) Duifhuizerweg 1a (noordwest)	Pluimveehouderij	500 meter	800 meter
2) Duifhuizerweg 3 (noordwest)	Varkenshouderij	200 meter	675 meter
3) Duifhuizerweg 5 (noordwest)	Koeien en varkens gemengd	200 meter	535 meter
4) Duifhuizerweg 9 (noordwest)	Melkveehouderij	--	320 meter
5) Duifhuizerweg 24 (zuidoost)	Geiten- en varkenshouderij	2.000 meter	500 meter
6) Torenweg 3 (noord)	Varkens en pluimvee gemengd	500 meter	330 meter

Uit tabel 1 blijkt dat er drie bedrijven gelegen binnen een straal van 500 meter. Eén van deze bedrijven betreft een melkveehouderij, waar een overschrijding van de endotoxinenorm beperkt zal zijn en waarvoor geen indicatief aan te houden afstand geldt. Het tweede bedrijf wat binnen de afstand ligt betreft een geitenhouderij. Momenteel loopt er een bestemmingsplanprocedure die het houden van geiten op die locatie uitsluit. In het bestemmingsplan voor Duifhuizerweg ongenummerd, zal een

voorwaardelijke verplichting worden opgenomen waarmee geborgd wordt dat pas gewoond mag worden op deze locatie, wanneer de geitenhouderij daadwerkelijk is beëindigd.

Tot slot ligt er een varkenshouderij met een beperkt aantal vleeskuikens ten noorden van het plangebied op een afstand van circa 330 meter. Voor de varkens dient 200 meter aangehouden te worden, waaraan wordt voldaan. De beperkte pluimveetak zorgt echter voor een grotere aan te houden indicatieve afstand. Echter ligt dit bedrijf ten noorden van het plangebied en komt de wind meestal uit het zuidwesten, waardoor de kans op gezondheidsrisico's klein wordt geacht. De kaarten van het geuronderzoek bevestigen deze conclusie. Er kan verder worden gegaan naar stap 2.

2. Emissies

De ontwikkeling leidt niet tot een toename in de emissie voor geur en/of fijnstof en/of ammoniak.

De ontwikkeling betreft de realisatie van een woning, waardoor geen sprake is van een toename van geur-, fijnstof of ammoniakemissie. Er kan verder worden gegaan naar stap 3.

3. Geur

Uit het geurhinderonderzoek wat is uitgevoerd en als bijlage bij de toelichting hoort, blijkt dat wordt voldaan aan de geldende wet- en regelgeving. De voor- en achtergrondbelasting ligt namelijk onder de gestelde normen en ook aan de afstanden voor dieren zonder emissiefactor wordt ten alle tijden voldaan.

Ook wanneer er getoetst wordt aan een aanvaardbaar woon-/leefklimaat a.d.h.v. de gezondheidkundige advieswaarde blijkt dat de waarden die naar voren komen uit het geurhinderonderzoek hier binnen vallen. Er kan verder worden gegaan met stap 4.

Stap 4, 5 en 6

Stap 4 tot en met 6 betreffen vragen die specifiek gericht zijn op het toevoegen van een veehouderij en/of agrarisch bedrijf. Dat is hier niet het geval, waardoor deze stappen niet relevant zijn voor de ontwikkeling.

7. Bij omwonenden is sprake van ongerustheid over de volksgezondheid

Voor zover bekend is er in de omgeving geen sprake van ongerustheid over de volksgezondheid. De ontwikkeling van een Ruimte-voor-Ruimtewoning zal hier geen negatief effect op hebben.

Conclusie

Geconcludeerd wordt dat advisering door de GGD niet noodzakelijk is. Door de voorwaardelijke verplichting m.b.t de beëindiging van de geitenhouderij aan Duifhuizerweg 24 is het enige cruciale aspect geborgd. Deze borging is door de gemeente voorgesteld en als voldoende beschouwd voor dit aspect. Het aspect gezondheid en veehouderijen zorgt niet voor een belemmering van de voorgestane ontwikkeling.

Bijlage I stroomschema stappenplan

Stappenplan 2.0 ¹¹ : Beoordeling of advisering vanuit de GGD door het OT geadviseerd wordt															
1. <u>Endotoxine (varkens-/pluimveehouderijen)</u> : Omgevingsdienst beoordeelt aan de hand van het endotoxine toetsingskader 1.0 dat de ontwikkeling NIET voldoet aan de endotoxine 'richt-afstand' tussen een veehouderij en gevoelige bestemming. Het bevoegd gezag en ondernemer komen in een dialoog niet tot een goede oplossing om een beperking van de berekende endotoxine-afstand te realiseren. <i>Overige bedrijven: ga verder naar stap 2.</i>			Ja ¹² →	OPVRAGEN ADVIES GGD											
Nee		↓													
2. <u>Emissies</u> : de ontwikkeling leidt tot een toename in de emissie voor geur en/of fijnstof en/of ammoniak. <i>Een toename van geur, fijnstof en/of ammoniak (via vorming van secundair fijnstof) kan mogelijk leiden tot een negatief effect op de volksgezondheid.</i>			Ja →												
Nee		↓													
3a. <u>Geur, toetsen aan aanvaardbaar woon-/leefklimaat a.d.h.v. wettelijk kader</u>															
I. <u>de ontwikkeling valt onder de Wgv en Verordening ruimte</u> In de beoogde situatie wordt aan de geldende wet- en regelgeving voldaan, maar blijft er sprake van een overbelaste situatie voor geur (voorground en/of achtergrond)			Ja →												
<table border="1"><thead><tr><th rowspan="2">% geur-gehinderden</th><th colspan="2">Geurbelasting in concentratiegebied</th></tr><tr><th>Voorgrond</th><th>Achtergrond</th></tr></thead><tbody><tr><td>12% (woonkern)</td><td>5 OU/m³</td><td>10 OU/m³</td></tr><tr><td>20% (buitengebied)</td><td>10 OU/m³</td><td>20 OU/m³</td></tr></tbody></table>			% geur-gehinderden		Geurbelasting in concentratiegebied		Voorgrond	Achtergrond	12% (woonkern)	5 OU/m ³	10 OU/m ³	20% (buitengebied)	10 OU/m ³	20 OU/m ³	
% geur-gehinderden	Geurbelasting in concentratiegebied														
	Voorgrond	Achtergrond													
12% (woonkern)	5 OU/m ³	10 OU/m ³													
20% (buitengebied)	10 OU/m ³	20 OU/m ³													
II. <u>voor dieren zonder emissiefactor</u> : In de beoogde situatie wordt aan de geldende wet- en regelgeving voldaan, maar de afstand vanaf de rand van een bedrijf tot de gevel van de dichtstbijzijnde gevoelige bestemming is kleiner dan 100 meter (in een kern), 50 meter (in het buitengebied) of de in het gemeentelijk beleid genoemde afstand.			Ja →												
Nee		↓													

3b. Geur, toetsen aan aanvaardbaar woon-/leefklimaat a.d.h.v. gezondheidkundige advieswaarde		Ja →	OPVRAGEN ADVIES GGD										
I. voor dieren met emissiefactor: de voor- en/of achtergrondgeurbelasting is hoger dan de odour-unit waarden uit het onderzoek van Geelen et al. (2015) (zie tabel op de volgende pagina). <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">% geurgehinderden</th> <th colspan="2">Geurbelasting</th> </tr> <tr> <th>Voorground*</th> <th>Achtergrond</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>12% (woonkern)</td> <td>2 OU/m³</td> <td>5 OU/m³</td> </tr> <tr> <td>20% (buitengebied)</td> <td>5 OU/m³</td> <td>10 OU/m³</td> </tr> </tbody> </table> II. voor dieren zonder emissiefactor: de afstand vanaf de rand van een bedrijf tot de gevel van de dichtstbijzijnde gevoelige bestemming is kleiner dan 100 meter.				% geurgehinderden	Geurbelasting		Voorground*	Achtergrond	12% (woonkern)	2 OU/m ³	5 OU/m ³	20% (buitengebied)	5 OU/m ³
% geurgehinderden	Geurbelasting												
	Voorground*	Achtergrond											
12% (woonkern)	2 OU/m ³	5 OU/m ³											
20% (buitengebied)	5 OU/m ³	10 OU/m ³											
Nee ↓		Ja →	OPVRAGEN ADVIES GGD										
4a. Binnen één veehouderij (1 adres of 1 ondernemer) worden bedrijfsmatig meerdere diersoorten gehouden, namelijk: a) varkens en pluimvee; of b) rundvee en kleine herkauwers (schapen/geiten); of c) kleine herkauwers onderling.		Ja →											
4b. De afstand tussen de inrichtingsgrenzen van een varkensbedrijf en een pluimveebedrijf bedraagt in de nieuwe situatie minder dan 100 meter.		Ja →											
Nee ↓													
5a. Geitenhouderij: binnen een afstand van 2 kilometer liggen woon- en verblijfsruimten van derden. 5b. Pluimveebedrijven: binnen een afstand van 1 kilometer liggen woon- en verblijfsruimten van derden. 5c. Overige veehouderijen: binnen een afstand van 250 meter ligt een bebouwde kom.		Ja →											
Nee ↓													
6. Er is sprake van mestbe- of verwerking als nevenactiviteit of als zelfstandige activiteit.		Ja →											
Nee ↓													
7. Bij omwonenden is sprake van ongerustheid over de volksgezondheid; Dit blijkt uit de gevoerde dialoog en/of de klachtenregistratie van de omgevingsdienst/gemeente.		Ja →											
Nee ↓													
Advisering door GGD wordt niet geadviseerd													
		Bevoegd gezag vraagt GGD advies aan. Hierbij wordt het door of namens de inrichtinghouder ingevulde 'Ontvankelijkheid voor gezondheidstoets' (bijlage 1) meegeleverd. Het bevoegd gezag neemt het advies van de GGD mee in haar overwegingen of medewerking kan worden verleend aan een ontwikkeling en of zo nodig extra voorschriften moeten worden opgenomen.											